

Sunnfjord kommune

Orientering om tilsyn med (og løyve til) avlaupsanlegg, oljeavskillarar og ureina grunn

Utval for samfunn, kultur og næring, 14. mai 2020

Innhald

- ✓ Ansvar, føringar og bindingar
 - Ureiningslova og ureiningsforskrifta
 - Planverk og budsjett
- ✓ Ambisjonsnivå og konsekvensar for anleggseigarar/grunneigarar
 - omfang av kontrollverksemd
- ✓ Kvifor tilsynsplan og gebyrforskrift
- ✓ Avlaupsanlegg og reinseløysingar
- ✓ Forankring og politisk kontroll
 -

Sentrale føringar i ureiningslova (einingsleiars utval og uthevingar):

§ 7. (plik til å unngå forurensning)

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntre. **Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den.** Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den. Plikten etter dette ledd gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bestemmelsen i annet ledd gjelder også forurensning som er tillatt etter § 11 dersom det er åpenbart at vedtaket kan omgjøres etter § 18 første ledd nummer 1 eller 2. Tilsvarende gjelder dersom det av samme grunner er åpenbart at det etter § 9 tredje ledd kan gjøres unntak fra forskrift som tillater forurensning.

Forurensningsmyndigheten kan pålegge den ansvarlige å treffe tiltak etter annet ledd første til tredje punktum innen en nærmere angitt frist.

§ 8. (begrensninger i plikten til å unngå forurensninger)

Vanlig forurensning fra

- 1) fiske, jordbruk og skogbruk m.v.,
- 2) boliger, fritidshus, kontorer, forretnings- eller forsamlingslokaler, skoler, hoteller og lagerbygg o.l.,
- 3) midlertidig anleggsvirksomhet,

er tillatt etter denne lov i den utstrekning det ikke er gitt særlige forskrifter etter § 9. **For utslipp av sanitært avløpsvann må det likevel søkes om tillatelse med mindre noe annet er bestemt i forskrift.**

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for forsvarets virksomhet. For forurensning fra forsvarets faste anlegg som ikke hovedsakelig nyttes til stridsformål, gjelder loven fullt ut.

Forurensninger som ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper kan finne sted uten tillatelse etter § 11

Sentrale føringar i ureiningslova (forts. m/einingsleiars utval og uthevingar):

§ 9.(forskrifter om forurensning)

Forurensningsmyndigheten kan gi forskrifter om:

1. grenseverdier for hvilke forurensninger som skal være tillatt eller at forurensning helt eller til bestemte tider skal være forbudt,
2. grenseverdier for forekomster av visse stoffer, støy, rystelse, lys og annen stråling i miljøet, og hva som skal gjøres dersom grenseverdien overskrides,
3. hvordan faste og midlertidige anlegg skal være innrettet og hvordan en virksomhet skal drives for å motvirke forurensning,
4. kvalitetskrav til utstyr til vern mot forurensning og at slikt utstyr ikke må omsettes uten å være godkjent av forurensningsmyndigheten,
5. at driftspersonell i virksomhet som kan medføre forurensning skal ha bestemte kvalifikasjoner.

Forskriftene etter nummer 1-3 kan fastsette at de helt eller delvis og på nærmere vilkår skal gjelde i stedet for tillatelse etter § 11. **Hvis det etter forskriftene er nødvendig å søke om tillatelse, gjelder bestemmelsene i kap. 3.** De vilkår som kan settes i den enkelte tillatelse, jf. § 16 kan i stedet fastsettes som forskrift etter paragrafen her.

(...).

§ 48.(forurensningsmyndighetens oppgaver)

Forurensningsmyndigheten skal føre tilsyn med den alminnelige forurensningssituasjon og med forurensninger fra de enkelte kilder.

Forurensningsmyndigheten skal også føre tilsyn med håndteringen av avfall.

Forurensningsmyndigheten skal gjennom råd, veiledning og opplysning arbeide for å motvirke forurensninger og avfallsproblemer og se til at reglene i loven og vedtak i medhold av loven blir fulgt.

➤ **NB.** Tilsynsoppgåva kan ikkje delegerast vekk frå kommunen, jamfør diskusjon om slamtømarfirma

52 a.(gebyrer)

Forurensningsmyndigheten kan gi forskrift om gebyrer for behandling av tillatelser etter denne lov, eller forskrift fastsatt i medhold av loven, og for kontrolltiltak som gjennomføres for å sikre at loven eller vedtak i medhold av loven blir fulgt. **Gebyrene settes slik at de samlet ikke overstiger forurensningsmyndighetens kostnader ved saksbehandlingen eller kontrollordningen.**

Gebyret er tvangsgrunnlag for utlegg.

Sentrale føringar i ureiningsforskrifta (einingsleiars utval og uthevingar):

Kapittel 12. Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende

§ 12-1. Virkeområde for kapittel 12

Kapittel 12 gjelder for utslipp av **sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter, turistbedrifter og lignende virksomhet med utslipp mindre enn 50 pe**. For virksomhet som kun slipper ut gråvann, gjelder dette kapittel bare dersom det er **innlagt vann**.

Krav i kapittel 12 gjelder ikke påslipp til offentlig avløpsnett.

§ 12-2. Forurensningsmyndighet

Kommunen er forurensningsmyndighet etter dette kapitlet og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapitlet følges.

12-4. Søknad om tillatelse

Ved etablering av **nye utslipp eller vesentlig økning av eksisterende utslipp** av sanitært avløpsvann skal den ansvarlige sørge for at

1) det er utarbeidet en **skriftlig, fullstendig søknad som inneholder de nødvendige opplysningene for kommunens behandling, (...)**

§ 12-10. Dokumentasjon av rensegrad

Minirensaneanlegg skal ha dokumentasjon som tilfredsstillende NS-EN-12566-3 eller tilsvarende standard for rensegrad, slamproduksjon og gjennomsnittlig lufttemperatur. Øvrige rensaneanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet.

Rensaneanlegg med naturlig infiltrasjon i grunnen skal i tillegg ha dokumentasjon på at anleggets størrelse og plassering er tilpasset de aktuelle vannmengdene og grunnforholdene på stedet. Dokumentasjonen skal omfatte grunnundersøkelse og inneholde informasjon om hydraulisk kapasitet, infiltrasjonskapasitet, løsmassenes egenskaper som rensemedium og risiko for forurensning. Løsmassenes egenskaper som rensemedium kan unnlates fra dokumentasjonen dersom rensaneanlegget kun renser gråvann.

Dokumentasjonen skal utføres av nøytrale fagkyndige. Prøver skal analyseres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene. Analysemetoder nevnt i vedlegg 2 punkt 2.2 til kapittel 11 skal benyttes. Alternativt kan analysemetoder med dokumentert høy korrelasjon med analysemetodene i vedlegg 2 punkt 2.2 til kapittel 11 benyttes.

Sentrale føringar i ureiningsforskrifta (forts. m/einingsleiars utval og uthevingar):

§ 12-16. Forholdet til eksisterende utslipp

Tillatelser til utslipp av sanitært avløpsvann gitt i medhold av forurensningsloven og tilhørende forskrifter før 1. januar 2007 **er fortsatt gjeldende.** Utslipp etablert før 1. januar 2007 og som det på tidspunkt for etablering ikke måtte innhentes tillatelse for etter det på den tid gjeldende regelverk, er fortsatt lovlige. **Kommunen kan likevel i forskrift eller enkeltvedtak bestemme at slike utslipp er ulovlige etter en fastsatt frist.**
(...)

Kapittel 13. Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbebyggelser

§ 13-1. Virkeområde for kapittel 13

Kapittel 13 gjelder for utslipp av **kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp mindre enn 2000 pe til ferskvann, mindre enn 2000 pe til elvemunning eller mindre enn 10.000 pe til sjø.** Kapittel 13 gjelder ikke for utslipp av sanitært avløpsvann fra avløpsanlegg med utslipp mindre enn 50 pe.
(...)

§ 13-2. Forurensningsmyndighet

Kommunen er forurensningsmyndighet etter dette kapitlet **og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapitlet følges.**

§ 13-3. Krav om tillatelse

Ingen kan sette i verk nye utslipp eller øke utslipp vesentlig uten at tillatelse er gitt i medhold av § 13-5

Sentrale føringar i ureiningsforskrifta (forts. m/einingsleiars utval og uthevingar):

Kapittel 15. Krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann

§ 15-1. Virkeområde for kapittel 15

Kapittel 15 gjelder for utslipp, herunder påslipp, av **oljeholdig avløpsvann** fra

- a) bensinstasjoner,
- b) vaskehaller for kjøretøy,
- c) motorverksteder,
- d) bussterminaler,
- e) verksteder og klargjøringsentraler for kjøretøyer, anleggsmaskiner og skinnegående materiell, og
- f) anlegg for understellsbehandling

som enten har vaskeplass, smørehall, servicehall eller lignende.

§ 15-2. Forurensningsmyndighet

Kommunen er forurensningsmyndighet etter dette kapitlet **og fører tilsyn** med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapitlet følges.

§ 15-3. Krav om tillatelse

Ingen kan sette i verk nye utslipp eller øke utslipp vesentlig uten at tillatelse er gitt i medhold av § 15-5.

Utslipp etablert før 1. januar 2007, som ikke økes vesentlig, er tillatt i den grad dette følger av § 15-10.

Tilsynsplanen: Ambisjonsnivå og konsekvensar

Framlegget legg opp til desse hovudprioriteringane:

- Handsame nye søknader om utsleppsløyve
- Tilsyns- og prøvetakingsaktivitet retta mot sårbare vassførekomstar, jamfør regional plan for vassforvalting
- Følgje opp mangellister frå slamtømar – vurdere risiko knytt til desse, behov for stadleg tilsyn og/eller pålegg om utbetring?
- Skaffe oppdatert oversikt over avlaupsanlegga i Sunnfjord kommune
- Følgje opp meldingar om ureining – enkeltsaker innanfor kommunens ureiningsmynde

Forventa ressursbruk:

År	Vassprøver	Saksbehandling	Kartlegging	Stadleg tilsyn	Kostnad
2020	0,2 årsverk	0,3 årsverk	0,3 årsverk	0,2 årsverk	900 000 kroner
2021	0,2 årsverk	0,3 årsverk	0,3 årsverk	0,2 årsverk	920 000 kroner
2022	0,2 årsverk	0,4 årsverk	0,2 årsverk	0,2 årsverk	940 000 kroner
2023	0,2 årsverk	0,5 årsverk	0,1 årsverk	0,3 årsverk	960 000 kroner

Konsekvensar av framlegget:

- Vi reknar med at 0,2 årsverk til stadleg tilsyn svarar til 20 – 40 anlegg per år. Dvs. at det vil gå ca. 100 år (minimum) før vi har vore på stadleg tilsyn på alle anlegga i kommunen, om vi held fram med denne kapasiteten (ca 1 % av anlegga per år)
- Eigarar av avlaupsanlegg og ureina grunn betalar 150 kr/år i tilsynsgebyr som dekkar vassprøvetaking, kartlegging og stadleg tilsyn
- For ein einebustad på 200 m² vil abonnentar på kommunale anlegg betale 6.573 kr/år. Ein tilsvarande private avlaupseigar vil typisk betale 1452 kr/år i gebyr (1302 kr/år i slamtøming for infiltrasjonsanlegg med 4,5 m³ tank + 150 kr/år i tilsynsgebyr).
- Tilsyn og dermed eventuelle pålegg om utbetring vert målretta mot anlegg i sårbare vassdrag, samt anlegg med særskilt risiko utifrå feillister frå slamtømar

Gebyrregulativ og budsjett 2020, for Sunnfjord kommune:

Miljø

	Sunnfjord
Sakshandsamingsgebyr utslepp og påslepp frå avlaupsanlegg	
< 15 PE	kr 3 000
16-50 PE	kr 4 000
51-100 PE	kr 5 000
101-500 PE	kr 10 000
> 500 PE	kr 20 000
Endring av løyve	kr 2 000
Tilsynsgebyr avlaupsanlegg, årleg gebyr	
< 15 PE	kr 150
16-50 PE	kr 150
51-100 PE	kr 500
101-500 PE	kr 1 000
501-2000 PE	kr 5 000
2001-10000 PE	kr 10 000
Opprydding i ureina grunn ved bygge- og gravearbeid	
Sakshandsamingsgebyr	kr 10 000
Tilsynsgebyr, eingongsgebyr	kr 2 000

60 % sakshandsamarstilling + leiar-/fagkoordineringsressurs

Regional plan for vassforvaltning:

Sogn og Fjordane vassregion

Regional plan for vassforvaltning
for Sogn og Fjordane vassregion
2016-2021

Avløp frå separate avløpsanlegg		
Nasjonale tiltak	Regionale tiltak	Lokale tiltak
Støtteordningar til huseigarar for tilknytning til kommunalt avløpsnett, og utbetring av eige avløpsanlegg (septiktank, infiltrasjonsanlegg, sandfiltergrøft)	Leggje til rette for interkommunalt samarbeid.	Få betre oversikt over spreidde avløp, type anlegg, alder på anlegg. Gjennomføre tiltak der de er trong. Etablere lokal/regional avløpsforskrift. Gebyrfinansierte stillingar er ei aktuell løysing.
Ansvar: Klima- og miljødepartementet	Ansvar: Fylkesmannen, Fylkeskommunen	Ansvar: Kommunen

Planen er no under rullering.

Der avlaup eller landbruk medverkar til at miljømål ikkje vert nådd må kommunen fremje og følgje opp tiltak for å nå miljømåla

Regional plan for vassforvaltning (forts.):

Vassførekomst som ikkje fyller miljømåla

Illustrasjonsfoto: Staffan Hjøhlmann

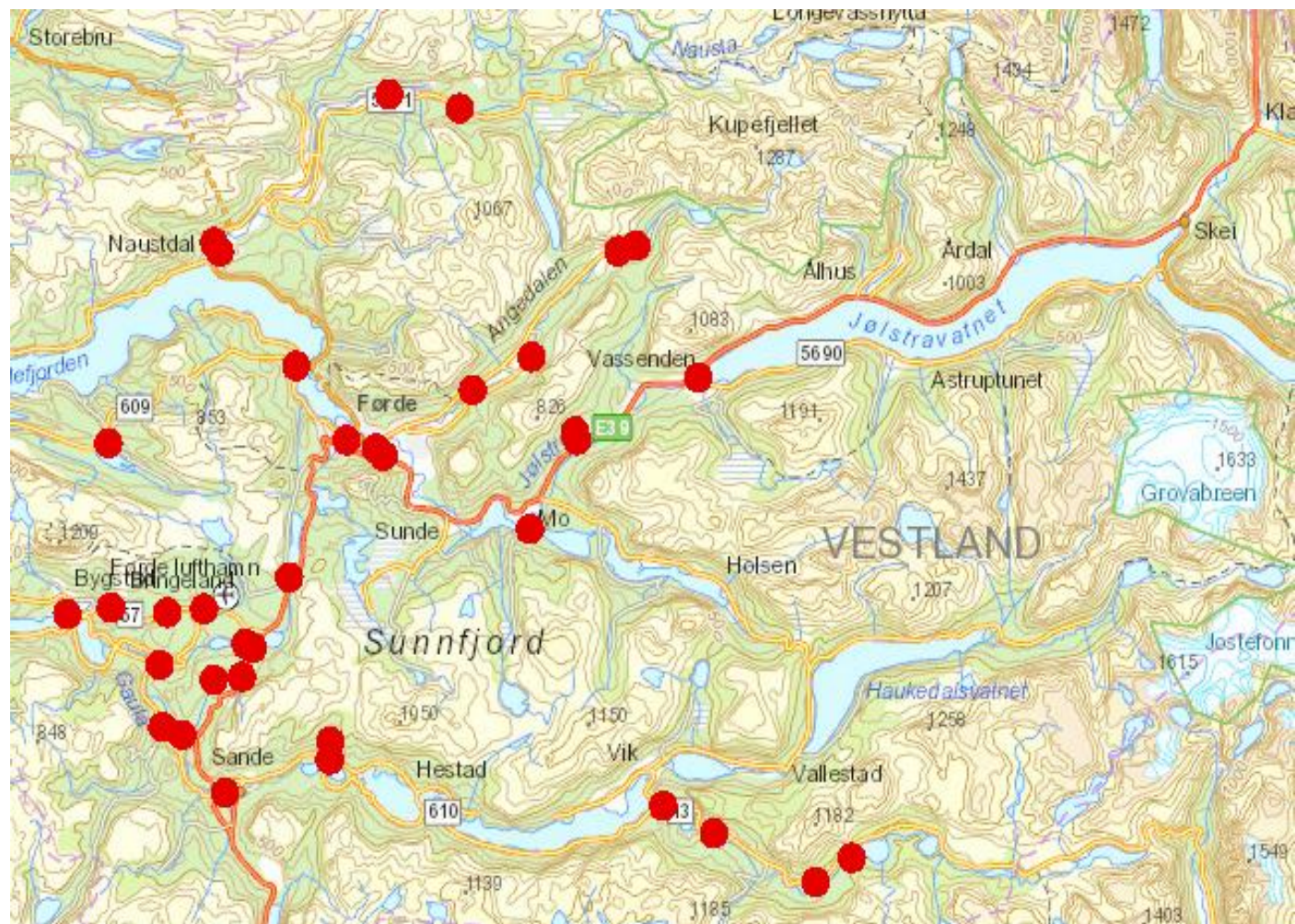
Vassførekomst	Økologisk tilstand ¹	Samla påverknad ²	Brukarinteresser, naturverdiar ²	Reinseevne ²
Redalselva, Redalen	Dårleg	Moderat	Stor – elveperlemusling, laks, sjøaure	Moderat
Jølstra, ved Øyrane	Svært dårleg	Stor	Stor – laks, våtmark, brakkvassdelta	Liten
Førdefjorden, indre	Dårleg	Stor	Stor – laks, sjøaure, torsk, blautbotn	Stor
Kvamselva, bekkefelt, Bygstad	Moderat	Stor	Stor – laks, sjøaure	Liten
Anga, bekkefelt	Moderat	Stor	Stor – laks, sjøaure	Liten
Nausta, bekkefelt	Moderat	Stor	Stor – laks, sjøaure, våtmark, blautbotn	Liten
Åmotelva, Espeland	Moderat	Stor	Stor – laks, sjøaure, våtmark	Moderat
Jølstra, bekkefelt	Moderat	Stor	Stor – laks, sjøaure	Liten
Øygrova, Paulselva, Bolsetelva	Moderat	Stor	Moderat –, rik kulturlandskapssjø	Moderat
Jølstravatnet, bekkefelt	Moderat	Stor	Stor – storaure	Liten
Dalsfjorden, indre	God	Moderat	Stor – våtmark, blautbotn, laks, sjøaure, torsk, bunndyrfauna	Moderat
Sagelva, Sundsdalen	Moderat	Moderat	Moderat	Liten
Stardalselva, bekkefelt	Moderat	Stor	Moderat	Liten

1) svært dårleg – dårleg – moderat – god – svært god

2) liten – moderat – stor

Regional plan for vassforvaltning – kartlegging, vassprøvepunkt 2020 :

Karstadvatnet	084-28390-L	Solheimsdalen
Slokedalen bekkefelt	084-124-R	Ulltangbakkane
Halbrendselva	084-131-R	
Jølstra, Øyrane	084-288-R	2 tilløpsbekkar til Løken i Førde
Angedalselva	084-132-R	
Angedalselva bekkefelt	084-138-R	3 lokalitetar
Jølstra nedre, bekkefelt	084-289-R	Hafstadvellene, 2 lokalitetar
Langlandsvatnet	083-28422-L	
Skilbreivatnet	083-28486-L	
Åselva/ Åmotselva	083-77-R	3 lokalitetar
Kvamselv/Fauskeelv	083-5-R	4 lokalitetar
Vassenden	083-218-R	sideelvtil Kvamselva
Løyken	083-107-R	3 lokalitetar
Årøyelva	083-85-R	
Myrvatnet	083-29736-L	
Gaula (Eldalselva nedre)	083-169-R	3 lokalitetar
Fesselv, Tverråa, Stølselv, Haukeelv	083-115-R	Skudal, 2 lokalitetar
Løfallselv	083-103-R	
Nausta Styggelifossen til Fimland	084-206-R	
Nausta bekkefelt Kalland-Styggelifossen	084-208-R	
Nausta, bekkefelt kring Naustdalsfossen	084-222-R	2 lokalitetar
Jølstravatnet	084-1734-1-L	utløp
Jølstra, sideelver	084-313-R	Storegrova, 3 lokalitetar
Huldrefossen	084-141-R	

➤ Prøvetaking 4 ganger på kvar lokalitet. I tillegg kjem prøver for kjeldesporing, ved bekkevandringar o.l..

Kvifor tilsynsplan og gebyrforskrift?

- Føreseielege rammer for avlaupseigarane, samt eigarar av ureina grunn og skjemmande avfall
- Hindre usakleg forskjelshandsaming
- Gjere prioriteringar m.o.t. kommunens tilsynsinnsats
- Sikre målretta bruk av stillingsressursar mv
- Fastsetje ambisjonar og mål
- Sikre politisk forankring og kontroll med tilsynsoppgåvene
- Grunnlag for rapportering og evaluering
- Økonomi – sikre inntekter gjennom sjølvkostfinansiering (følgje opp vedteke gebyrregulativ og budsjett)
- Dokumentere at kommunen følgjer opp ureiningsmynde og Regional plan for vassforvaltning
- Erstatte gamle gebyrforskrifter (Førde, Gaular og Jølster).

Avlaupsanlegg og reinseløysingar

Ca. 3100 private avlaupsanlegg i Sunnfjord kommune

Tre hovudtypar anlegg som kan stette utslippskrava

Avløpsløsninger i spredt bebyggelse - Typer av renseløsninger

Det finnes en "meny" av ulike separate renseløsninger som kan tilfredsstille gitte utslippskrav:

- *Naturbaserte renseløsninger (NAT-løsninger)* som tar i bruk og optimaliserer *naturens egne selvrensingsprosesser* i jord, vegetasjon og vann – ofte plassbygde anlegg
- *Prosesstekniske anlegg* som minirenselanlegg som er nedskalerte utgaver av store konvensjonelle renselanlegg – som oftest prefabrikkerte anlegg
- *Kombinasjonsløsninger av disse to*

Infiltrasjonsanlegg

- Etableres i stedlige jordmasser som grøfter eller basseng
- Vertikal strømming ned gjennom fordelingslaget og videre ut i stedlige jordmasser
- Vannet renses via mekaniske, kjemiske og biologiske prosesser ved at avløpsvannet filtreres gjennom naturlig lagrede jordmasser
- Forutsetter selvdrenerende jordmasser med god renseevne
- Anbefales i områder definert som normale og følsomme
- Krever grundige grunnundersøkelser og god kompetanse hos prosjekterende og utførende aktører

Renseeffekter:

Fosfor: >90%

Organisk stoff: >90%

Nitrogen: 30-50% (avhengig av jordtype)

Bakterier: **MEGET HØY!**

Gebyrforskrift og tilsynsplan - Forankring og politisk kontroll

- Framlegg om høyring av både tilsynsplan og gebyrforskrift – vedtak av USKN juni 2020
- Gjennom innspel i høyringa kan det bli retta opp i feil og svakheiter, samt kome fram synspunkt på prioriteringar og ambisjonsnivå
- Endeleg vedtak, etter høyring, i kommunestyret. Sak via USKN og formannskapet for innstilling.
- Tilsynsplan gjev godt grunnlag for årsmelding/-rapportar for fagområdet miljø
- Ønsker om eventuelle endringar i nasjonale (og internasjonale) rammer (regleverk, reinsekrav, miljømål osv) let seg ikkje løyse i kommunal tilsynsplan eller gebyrforskrift

